

SZARVAS ÉS VIDÉKE

SZERKESZTŐSÉG:

Belicey-út 9 szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratot a szerkesztőség nem ad vissza. Nyitólétreben egy sor közlési díja 50 f.

Társadalmi és szpirodalmi hetilap

FELALÓS SZERKESZTŐ: DR. SÁMUEL ÁNDOR

KIADÓHIVATAL:

Belicey-út 9 szám, hová az előfizetési és a hirdetési pénzek küldendők. Előfizetés: Egész évre 10 k., fél évre 5 k. Vidéken 12 k. Egy szám 20 f.

A szarvasi mezőgazdasági iskola.

Az európai hírű szarvasi lelkes, Tardomi Samuel szellemi ihletésű szarvasi község. képviselőtestületi tagját, kinek agyában a létesítendő földmivesiskola gondolata megfogant. Az orosz foglyok megtakarított térítési díjából 70,000 koronát fordít a község az említett iskola javára. Szarvasnak van dicső multu főgimnáziuma, van tanító- és tanítónőképzője, áll. polg. leányiskolája, nagyszámú elemi iskolája, stb. csak éppen az az intézete hiányzik, melynek felállítása különösen indokolt és nemzetgazdasági szempontból különösen nagyértékű lett volna: nevezetesen egy földmives iskola. Földmives lakosságunk kellő nivóju gazdasági kiképzése a belterjesebb gazdálkodás fejlesztése révén a nemzeti s magánvagyonot sok ezer koronával, sőt százakkal gyarapítaná. Sajnos, a szarvasi és környéki mezőgazdálkodás, eltekintve a szerencsés kivételektől, még mindig igen hátramaradott. Nem jövedelmez annyit az elsőrangú termőtalaj, mint idegen államokban a jóval silányabb föld. Állattenyésztésünk, gyümölcs és konyakertészetünk szintén alatta van a modern gazdálkodásnak. Általában elmondhatni, hogy ami alföldi gazdáink képzettsége és szakértelme nagyon mögötte marad el, a német gazdákénak. Kár, hogy eddig nem akadt a Szarvason felállítandó földmives iskolának lelkes szószólója. Közgazdasági veszteség, hogy nálunk minden más intézet gondolata előbbre való volt a gazdasági iskola gondolatánál. Jól megkésve indult meg ez a megbecsülhetetlen értékű mozgalom, de inkább később mint soha. És akik felvetették ezt a nagyfontosságú és Szarvas és környéke gazdasági fejlődésére korszakos jelentőségű tervet, tartsanak ki mellette állhatatosan, hogy lelkes kitartásuk, önfeláldozó buzgalmuk végre megteremthesse Szarvas és környéke részére ama intézményt, mely akár

100 évvel előbb is égető fontosságú lehetett s mely a házi mezőgazdálkodásunk jövőjét is elentékény lépéssel lesz hivatva előbbre venni.

Pro domo.

Egy fővárosi nagy napilap „Papir uzsora” cím alatt cikket hozott, hogy van papir, csak nem hozzák forgalomba spekulációból.

Erre tájékoztató cikket tettem közre, amelyben bizonyítottam, hogy nincs és belátható időn belül nem is lesz és indokoltam az akkori december havi 600 százalékos áremelkedését.

Több hó előtt pedig ajánlott levelben figyelmeztettem az országlegjobb alispáni hivatalát, hogy fedezze nyomban papirsükségletét egy évre, mert ellenben papir nélkül marad: határozottan kijelentvén, hogy cégemre ekkörül ne számítsanak, mert készletemre szükségem van állandó vevőköröm számára.

Azon közhivatalok pedig, kik irodaátalány összegéből látják el hivatalaikat, kis körlevelet kaptak, hogy a fennálló és még föltétlenül rosszabbodó viszonyokra való tekintettel az évforduló alkalmával emeltessék átalány összegüket, mert 600—1000 százalékos áremelkedéssel kell számolniuk az irodaszerek beszerzése körül.

Nagy, számottevő, országos jelentőséggel bíró kartársaimat pedig gyűlésre hívtam össze a fővárosba, megbeszélendő, hogy minő actiót indítsunk az ország közhivatalai szakmánkba vágó szükségleteinek ellátása végett és mit tegyünk a nagy kereslet folytán lábra kapott uzsora kellő mederbe szorítása iránt, hogy szakmánk tisztessége csorbát ne szenvedjen.

Ezek mind komoly háborus frontmögötti harcok a nagyközönség érdekében: tehát országos ügy.

És ezt akarja kihasználni egy szarvasi szerkesztő-kiadó ur saját kis üzemének jobban jövedelmeztetésére.

Im két, közel egymásutáni időben megjártam a vidék előem, amelyek egyikeben arra oktat ki, közvatalt, hogy kutyakötelessége neki mint kisebb cégnek magasabb összeget fizet munkáért, mint amennyiért nagyobb cég csinál, mert emennek kedvezőbbek a termelési viszonyai.

Pár számmal odébb megjelent számban kineveti a 600 százalékos papiráremelkedést és azt állítja, hogy ő ma sem emelte többel az árakat, mint 100 százalékkal és ma is ennyivel drágábban adja a papirt és egyebet a községnek.

Németországban a tisztességtelen üzleti verseny elleni törvény alapján szigorúan megbüntetnék már ezen két ellentmondó állítása alapján is. De még inkább handabandázó valótlán állításaért. Ugy szintén a fennen hirdetett heti 3000 példányos lapszám blöffjeért.

A famentes papir ára még 1915. első felében is különként 56 f. volt és cikkem megírásakor 40 kor. tehát a 600 százalékos bőven ki volt.

Ma a hivatalosan jegyzett ára 5 kor. 50 fill. tehát egy hóval cikkem után már a 900 százaléknál tartunk. De ember legyen, ki ezen összegért is kap papirt. Az államnyomda, a kincstár és a legtöbb közhivatal papir nélkül áll és a német kormány most szigorította a papirkivitel.

A hadügyminisztériumot pedig 35 év óta szorítjuk, hogy a hadügyi nyomtatványok quóta szerinti hányadát Magyarországon állítsa elő és ma — amikor nem tudjuk előállítani — önként ad ki rendeletet, (5773/1917) hogy az egész monarchia magániparának engedi át a katonai nyomtatványok előállítását.

Ezer iv tiz kilós famentes papirnak háboru előtti eladási ára 10 kor. volt, bémentes szállítással és cégem azon közhivatalnak, ahonnet a szerkesztő-kiadó ur körlevelemet szerezte 1915. december havában még 3500 ivet 35 K 98 f-ért szállított, színes címnyomással. De 10 K-ért 1000 ivet bárkinek is, megnyomatlanul

Ma 3500 ivnek limit ára 210 kor. címnyomás nélkül.

Ha tehát a szerkesztő-kiadó ur ezt most csak száz százalékkal adja drágábban mint a háboru előtti ára volt, akkor vagy 500 kamattal adta drágábban a háboru előtt, vagy nem mond igazat.

Shakespeare mondja az írásra, hogy *jóanon, vagy sehogy.*

Kner Izidor.

Paphalál.

— Egy babérlevél Klinghammer Miklós ravatalára. —

Meghalt egy fiatal pap. Vagy csak egyszerű ember az, aki elköltözött az árnyék világából? A pap halála nem olyan, mint más halandóé? Hiszen a pap is ember. Halál, halál. Elmulás ez is, az is.

Igaz, hogy a halál mindenütt halál. Most, hogy a harcterek rettenetes öldöklései között olyan sűrűn osztogatják a halált, bizony nem igen tűnik fel, ha egy pap meghal. És mégis! még is külön dobban meg a jók szíve akkor, ha pap halálát látják. A papét, aki bár ember volt, de kiválasztott ember ezrek, százezrek közül. Kiválasztva arra, hogy a hit isteni növényének alkalmas talajt készítsen az emberi szivekben. Kiválasztva, hogy az erkölcs nemes plántájának lankadatlan gondozásával jobbbá, szebbé, igazabbá, értékesebbé igyekezzen tenni a világot. Kiválasztva arra, hogy a sziveken ejtett sebeket gyógyítsa, könyeket töröljön, szenvedőknek vigasztalást, tudatlanoknak és sötétlelkű vesztőknak bölcs intelmet nyújtson.

A pap hivatása minden hivatás felet való. A tökéletesség régiói felé vivő eszményi célokért állítja sorompóba lelkesedését, hevülését, tudását.

A pap ma is Mózes küldetésében fáradozik, a próféták hivatásának letéteményese. Róla is mondhatni, amit a biblia mond Mózesről: „Ez az, aki a népgyülekezethél a pusztában az angyalokkal volt, ki Sinaj hegyén szól vala neki és atyáinknak; ki az Élet igéit vette, hogy nekünk adja.”

Bizony, ha valaha, úgy mostanság, e sivár, reménytelen, degenerált, erkölcsileg is kuszált világban kell a papnak ott lennie a lelki pusztaságban angyalként Istentől magától vennie az Élet igéit, hogy azokat lángoló lelkesedése tüzeivel megforgatva, az Élet kenyerét, a lélek erősségét nyújtja általa azoknak, akik gondjaira vannak bízva.

Magasztos hivatás, nagy feladat annak méltó betöltése!

És erre a hivatásra méltónak bizonyult a maga fiatal életével Klinghammer Miklós.

Azt mondják hogy a költő csak akkor alkothat maradandó becsült művet, ha a Pieridák forrásából bőven ivott. Ha tehetséget, alkotni tudó erőt és lelkesedést az Istentől kapott.

Igy van a pap is! Hogyan lenne képes Mózesként vizet fakasztani a kősziklából, ha nem volna meg ehhez kezében az isteni eszköz? Hogyan bírná a k-z-mbös emberek, a lanyha meggyőződésűek komoly tértelensége mellett ápolni a nemzeti szellemek kultuszát a mai világban, ha nem adatik meg neki bővebben innia a szent meggyőződés, a hivatásszeretet isteni italából?

Bizony, sisifusi munkává zsugorodnék össze legönzettelenebb fáradozása is, ha a próféták ihletességéből, az emberiség e vateseinek igazságszeretetéből nem nyert ő is inspirációt sok gonddal terhes munkájához.

Hogy érdemes fátylavivőnek lenni, mikor oly nagy a lelkiöttség, hogy magasztos másokért élni, küzdeni, szeretni, oktatni, békéltetni, nem csüggedni, ezt bizonyítja a Klinghammer Miklós itt eltöltött négy éves működésének élete. Tisztelte, szerette a maga hivatását és vallását. Megbecsülte mindenkor a másokét is és így lett méltó képviselője annak a szent törekvésnek, amely az egész emberiséget a megértés, a harmónia összefüggésébe akarja egyesíteni.

Nagyobb dicséretet ennél papi emberről nem mondhatunk. És hogy így kell őt dicsérnünk, ezért vesztesség mindnyájunkra Klinghammer Miklós korai elköltözése.

A pap halála nem olyan halál tehát, mint másoké. A méltó pap halála nemcsak a gondjára bizottaknak vesztesége, hanem a társadalomé is, amely megőrzi kegyelettel a Klinghammer tisztelendő ur emlékét.

A szarvasi járási hadigondozó

Folyik a szent folyó, kincses ezüstje a jóságos sziveknek; hogy árvák és özvegyek könnyeinek tengerét apassza. Gyűlnek az adományok a hadigondozó részére dr. Wieland Sándor főszolgabíró gyűjtőívén és mennél jobban dagad a szeretet hulláma, annál jobban apad tengernyi gondja, óceán könnye a sok özvegynek, árvának.

Részletes kimutatásunk a főszolgabíró ur gyűjtőívéről itt következik: Özv. Ceist Gyuláné gróf Bolza Géza utján 2000 K.

Öcsödi izrael a hitközség	10 K.
Kóródy G. Lajos	50 K.
Ószöllői magyar Olvasókör	50 K.
Öcsödi kereskedő és iparosa ifjak	70 K.
Lengyel Imre és társai	100 K.
Diai Pál és társai	50 K.
Szarvasi gazdák és iparosok szövetk.	30 K.
Blum Béla rabbi	10 K.
Bszentadrási munkáskör:	8 K.

H I R E K

— **Ejegyzés.** Dr. Keszthelyi Ármin ügyvédjelölt, tart. főhadnagy eljegyezte Reismann Imuskát, néh. Dr. Reismann Adolf szarvasi ügyvéd leányát.

— **Kner Izidor újabb háborús jétékony adománya.** Kner Izidor az országos hírv. könyvnyomdász és író, aki a háboru vérzivatarában több ízben adta tanujelét nagylelkiségének bőkezű adományaival a hadijétékony-ság oltárán, e napokban 800 koronát küldött a békésmegyei jegyzői egyesület Erzsébetház ágyalapítványára az egyesület pénztárához.

— **Orosz foglyok mulatsága.** Kondoroson f. 27-én az ott tartózkodó orosz foglyok, akik között hivatásos színész is van nem egy fényesen sikerült színelőadással kapcsolatos mulatságot rendeztek a bresztlitovszki béketárgyalások örömeire. A mulatság fényesen sikerült és 640 korona tiszta jövedelmet hozott a szarvasi járási hadigondozónak. Fekete Kálmán közs. bíró, aki a pénztár kezelésével és az oroszok felügyeletével volt megbízva buzgó odaadással fáradozott a siker érdekében.

— **Baka a kemencében.** Igri Demeter becsületesen szolgálta a hazát és a királyt a legutóbbi időkig. Ezelőtt két hónappal azonban elfogyott Demeter bajtársnak a türelmi municiója s egy merész katonai vállalkozásra szánta magát. Obsit nélkül ellőgott az ezredétől s Szentelornyan ütötte fel a főhadiszállását egy cigányputri bubos kemencéjében. Itt aztán gránáttól, srappellettől biztonságban érezvén magát, elég jól ment a sora Igri Demeternek. A napokban azonban gyöngének bizonyult a Demeter vitéz dekkungja, mert belecsapott — nem ugyan egy 28-as gránát, hanem ami még annál is veszedelmesebb volt — egy arra cirkált csendőr-járőr. A vége a nótának kurta. Demetert fülöncsüpték s már affirolták is a csabai katonai parancsnokságnak, ahonnan az ezredéhez kísérik s ott aztán majd elbánnak a meglőgött vitézzel.

— **Lopás a törvényszéken.** Az igazság megszentelt csarnokában, ahol nap nap után komolybírák a büntettek üldözését és megtorlását intézik, a múlt hét folyamán szentségtelen kezek közönséges bűncselekményt követtek el. Schock Ferenc kiérdeme-

mesül dijnok, a külön en elaggul sa mi-
a fe ru r e e, éve nv. g. lom... hel, ztek.
panaszt tett a rendőrségen, hogy irásztala
fiókját felfeszítve találta és onnan elvitték
keservesen összekuporgatott 80 korona kész-
pénzét. A rendőrség nyomozást indított a
gonosz tettes után, aki a sajnálatra méltó
aggastyán hivataloskodásának utolsó hónap-
ját ily keserűen emlékeztetéssel tette.

**Sternschuss dr. Nagylak disz-
polgára.** Mint velünk közlik, dr. Hazay
Sternschuss János békéscsabai főorzsorvost
Nagylak község képviselőtestülete legutóbb
tartott közgyűlésében egyhangulag a község
egyhangulag a község diszpolgárává választotta,
Ez már a hatodik diszpolgársága a
népszerű főorzsorvosnak.

— **Békésvármegyében nem lesz
dohányjegy.** Kerdest intéztünk Zádor
Mór gyulai pénzügyigazgatóhoz az iránt,
ho y Békésmeg ében életbe lépteti-e a pénz-
ügyminister által legutóbb elrendelt dohány-
jegy-rendszert. A pénzügyigazgató kijelen-
tette, ho y Békésmegyében nem lesz dohány-
jegy, mert az ilyen népességű községben
min például Sz..., nem volna cél-
vezető.

— **Nem kapnak kenyeret az
utasok.** A közlekedési minister rendeletét
intézték a városokhoz és vármegyékhez, mely
szerint hétfőtől kezdve a szállók, vendéglők
az idegen utazóknak nem adhatnak kenyeret.
Ezért azok, akik utakelnek, vigyenek ma-
gukkal kenyeret, mert a vendéglők sehol az
utasoknak kenyeret nem adhatnak.

— **A felmentettek behívása.** A
hadrakelt sereg szükségleteinek pótlása új
rendeletek szerint történik ezután. Mint
már általánosságban jeleztük, az 1899—1894
évben született összes egyének felmentése
megszűnik és a jövőben úgy ezen születési
évfolyamok, mint a most sorolá került 1900.
születés évfolyam egyénei felmentésben
egyáltalán nem részesülhetnek. A felmen-
tette ne a övet ez időp t kb... kell b-
vonulniok az 1899, 1898, és 1897, születésű
évfolyamok. 1918. márci 1-én, az 1896.
1895. és 1894. születési évfolyamoknak pe-
ig 1918. évi április 3-án. Egyen általános
fontosságú gazdasági tereken, így különösen
a me... z... a... g... p... ré i, sok eset-
ben nehéz viszonyokat fog előidézni az új
rend. Ennek ellensúlyozásul szabadságok
mértányos engedélyezése, esetleg hadifoglyok
kiutalása és pó ás épen egyes idősebb v-
o yamu védktele k... g... e... n... f... n...
tése által ohajt segíteni a katonai igazgatás.

— **Leányok tessék pályázni!** A
harctérről a következő sorokat kaptuk! „Te-
kintetes szerkesztőség! Kérjük az alábbi hir-
detést a lapban közölni: Két árva távirtdász
fiu, kiknek nincs senkijük és hosszú idők
óta harctéren küzdenek együtt, nehéz napja-
ikat nincs, aki vigasztalja, jószívűek leveleit
óhatják. Távirtdász Bátor László és Kovács
Gábor I. P. 101. Jagdkomp. Feldpost 642”
L... ok, irjat... a... t... der... „ö... nek” vigasz-
taló sorokat. Házasság nincs kizárva.

Ma 1918. febr. 3-án:

Tetteft Károly és Dr. Szemző Imre

gyógyszertára nyitva.

— **Meglopták a vonaton dr.
Füzesséry főispánt.** Dr. Füzesséry Z...
tánt, Békésmegye főispánját a múlt hó végén
mikor Csabáról utazott fel Budapestre, egy
vasuti zsebtolvaj meglopta. Elzsebelte tár-
cáját, melyben a pénzen kívül fontos iratok
is voltak. Értesülésünk szerint a tolvajt Szol-
nokon már sikerült nyakon csipni és így
főispánunkat nem érte nagyobb károsodás.

— **Agyon ütötte a fa.** Novák Já-
nos 54 éves béres hétfőn fákat irtott a
Medovarszky Pál csabai gazda tanyáján.
Munka közben egy hatalmas szálfá éppen
arra zuhant le, ahol ő állott és úgy fejbe
sujtotta, hogy rögtön meghalt.

CSARNOK

Bakanóta.

A bakanóta há... kiló meg egy fél,
N d ágo... b... h... r... ajt... s... lelet...

A köpönyeg úgy lóg, rajtam mint a zsák,
Irigylik is tölem a cseh kofák.

Hát meg az a sok réz pityke hogy ragyog?
Sápadoznak dűhökben a csillagok.

S ha fatalpam ott kopog a köveken,
Nájhauszban párom sehol nem lelem.
Ráncos képű, cseh szakácsné nosza hát!
Hoczi, hol a libacomb és marmolád!
Bő a köpeny, béleld hát ki iziben
Ne ijedj meg, elfér ott még a szívem!

Kákabélű nájhauszi emberek,
Nemsokára itthagylak titeket,
Hogyha majd a béke napja felragyog.
Bakancsommal magyar utcán kopogok.

Neuhaus, 1918 január hava.

K. E

Keresünk üzleti képviselőket ügynököket és utazókat

Játtalék ellenében,

az általunk gyártott „TOW-TOW” című
tisztító és mosószer árusítása és forgalomba
hozatala érdekében.

Ez a szer ru... amo... t... t... t... u-
roláshoz kitűnően alkalmazható anélkül, hogy
hozzá szappant vagy szódát pótolni kellene.

Amennyiben ezen tisztítószer, úgy a
háztartás, mint ipar, kórházak és barakok-
ban nélkülözhetetlen, következőleg ezen szer-
oly fontos és könnyen árusítható cikk, amely
fogyasztási áru, gyarmat-, fűteték- és más
anyagáru-, drogeria-üzletekbe nagyon jól
bele illik.

Ilyennemű üzletekben gyártmányunk
mindenütt könnyen és eddig nagy meny-
nyiségben árusítható.

Azoknak, akik ezen cikk iránt érdek-
lődnék, kézséggel szolgálunk felvilágosítás-
sal úgy jutalék, mint eladási feltételeink te-
kintetében és szívesen küldünk mintát és
prospectust,

„MUNSTEIN MÁRTON” és FIAI Rt.
Makó, (Csanádmegye.) 6-6.

Egy fiu tanulónak

felvétetik
LITAUSZKY PÁL
fodrásznál.

Kiadó.

Egy butorozott utcai külön bejárati szoba
villanyvilágítással.

II. ker. Kossuth Lajos u 19 sz. alatt.

Prima fekete szántó föld eladó

41 kis hold jó épületekkel Nagyunság
Karczag, t. vá. os határában a le-
termékenyebb részen. Érdeklődni lehet
a tulajdonosnál SÁNTHA JÁNOS
Karczag 2537 házszám.

Eladó

Laukó Soma III. Jókai Mór utca 241
számu jó karban lévő háza szabad
kézből. 3—3.

Azonnali belépésre keresünk egy
conventiós családos konyhakerté-
szethez értő vincellért előnyben része-
sül aki virágkertészethez is ért.
Javadalmazás megállapodás szerint
ajánlatok az Intézőséghez Csaba-
csüdre adandók

Csaba-csüdi Uradalom

MIÉRT NEM VESZÖNIS?

TINTAPAPIROST
mert egy csomagból

3 üveg tintát, vö-
röset, kéket és zöl-
det készíthet a leg-
egyszerűbb módon

ÁRA 20 FILL.

Kapható SÁMUEL
A. könyv-, papir- és
írószerkereskedésé-
ben SZARVASON.

Laptulajdonos és kiadó:
Özv. SÁMUEL ADOLFNÉ

